

รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ*

THE COMPETITIVENESS MODEL OF CULTURAL TOURISM IN
AYUTTHAYA PROVINCE FROM A SERVICE PROVIDER'S PERSPECTIVE

อณัญญา อินพุ่ม

Ananya Inphum

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Bangkokthonburi University, Thailand

E-mail: toananya@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ พัฒนารูปแบบ และ ประเมินรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัด พระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน กลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 136 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตร Taro Yamane โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบบตรวจสอบรายการ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 12 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการให้ การต้อนรับ ด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านการจัดการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง ด้านกฎหมาย และความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้าน การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น โดยผ่านการรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการยืนยัน รูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้านการให้การต้อนรับ ด้านการคมนาคม

* Received 4 May 2021; Revised 2 September 2021; Accepted 6 September 2021

ขนส่ง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย ด้านการจัดการ ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ: รูปแบบ, ความสามารถในการแข่งขัน, มุมมองผู้ให้บริการ, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The objective of this article were to study the components of the model, develop a model and evaluate the competitiveness model of cultural tourism in Pha Nakhon Si Ayutthaya Province, from a service provider perspective. By using a mixed research method the target group were Luminaries of 8, 17 experts. The samples group were 136 involved. The sample size was determined from the Taro Yamane formula (1973) by random sampling and simple randomization. The tools used are content analysis. Structured interview Estimate scale type questionnaire. The statistical questionnaire was examined: frequency, percentage, mean, standard deviation, median, inter-quartile range, and multiple regression analysis. The results of the research were as follows: The competitive model of cultural tourism in in Pha Nakhon Si Ayutthaya province from a service provider perspective consists of 3 main components and 12 key factors including Facilities, Transportation, Hospitality, Public relations. The cultural tourism consists of management, technology, politics, law, The competitiveness comprise of tourism product and service development, Sustainable tourism development Local community participation which has been certified by an expert. The model confirmation results were found to be appropriate. The possibilities are on a large scale. The hypothesis testing results showed that the service of cultural tourism sites in hospitality was transportation facilities environment of cultural tourism in technology, law, management that affect the competitiveness of cultural tourism. At the statistical significance level of .05.

Keywords: Model, Competitiveness, A Service Provider's Perspective, Cultural Tourism

บทนำ

ประเทศไทยนับเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรมเห็นได้จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของประเทศ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตามกาลเวลา กระทั่งประยุคตรวมวัฒนธรรมทั้งข้างถิ่นและข้ามถิ่น สะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองทางด้านวัฒนธรรมที่มีการสืบสานผ่านกันมาอย่างยาวนาน จึงเป็นสิ่งบ่งชี้ที่สำคัญถึงความยั่งยืนของการพัฒนาเมื่อกระแสการพัฒนาประเทศด้วยนโยบายเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ได้ถูกนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ของการพัฒนาประเทศ จึงถือเป็นโอกาสดีที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะนำต้นทุนวัฒนธรรมที่มีมาเผยแพร่ให้กว้างขวางออกไปในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน, 2556) ทั้งนี้ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก มีวัฒนธรรมที่หลากหลายที่คู่ควรแก่การส่งเสริม อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับยกย่องเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก เช่น อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เป็นต้น (Pinkaew, K., 2013) อีกทั้งการเดินทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวได้ถูกปลูกฝังและส่งเสริมให้มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม คนในชุมชนเองก็เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน ทำให้ตระหนักเห็นถึงคุณค่าและวางแผนในวัฒนธรรมประเพณีของตนเอง ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกำหนดขึ้นมาอย่างชัดเจนจากการประชุมสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites: ICOMOS) ที่เมืองออกซ์ฟอร์ด ในปี พ.ศ. 2512 หรือ ค.ศ. 1969 (Koster, E. H., 1996) โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้รับแรงบันดาลใจหรือสิ่งกระตุ้นให้เดินทางไปยังจุดหมายปลายทางเพื่อสังเกตเรียนรู้ มีประสบการณ์ร่วมและตระหนักคุณค่าวัฒนธรรมของชุมชนในจุดหมายปลายทางนั้น ซึ่งครอบคลุมถึงงานสร้างสรรค์ ประเพณีขนบธรรมเนียมและกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนปลายทาง ทั้งนี้นักท่องเที่ยวและคนในชุมชนต้องเคารพ เรียนรู้ และเข้าใจวัฒนธรรมของกันและกันเพื่อให้เกิดมิตรภาพและสันติภาพระหว่างชุมชนอย่างยั่งยืน (นุชนารถ รัตนวงศ์ชัย, 2554)

ด้วยเหตุนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จึงเป็นกุญแจสำคัญของการท่องเที่ยวแนวใหม่ซึ่งมีความยืดหยุ่นและมีความละเอียดอ่อนทางวัฒนธรรม มีลักษณะเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวถือเป็นสิ่งที่สะท้อนที่การท่องเที่ยวแบบเดิมที่เป็นการท่องเที่ยวแบบมวลชน หากท้องถิ่นรู้จักใช้ธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีอยู่มาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวให้มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นและสามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยือนอีกครั้งและหากมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจนั้น นับเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวระดับประเทศพร้อมทั้งขยายสู่ระดับภูมิภาคได้เป็นอย่างดี ซึ่งจากสถิติของสำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดอยุธยาในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว

เป็นจำนวน 8,349,613 คนเพิ่มขึ้นจากเดิม 9.41 เปอร์เซ็นต์ โดยแบ่งเป็นสัดส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 6,302,621 คน เพิ่มขึ้น 10.89 เปอร์เซ็นต์ และชาวต่างประเทศจำนวน 2,046,992 คน เพิ่มขึ้น 5.08 เปอร์เซ็นต์ มีรายได้จากการท่องเที่ยวทั้งหมด 17,096.92 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 9.53 เปอร์เซ็นต์ โดยแบ่งเป็นคนไทยจำนวน 7,919.52 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 15.47 เปอร์เซ็นต์ และชาวต่างประเทศจำนวน 9,177 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 4.87 เปอร์เซ็นต์ โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เรียงตามลำดับคือ ฝรั่งเศส เยอรมนี สหรัฐอเมริกา อังกฤษ สเปน (ชาวอยุธยา, 2562) เนื่องด้วยการกระตุ้นจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตลอดปี พ.ศ. 2561 ที่ผ่านมาโดยหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ซึ่งยึดถือเอาความเหมาะสมและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของอยุธยา เช่น กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ที่ใช้ต้นทุนความงามของมรดกโลกและประวัติศาสตร์มาเป็นจุดขายของงาน ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีชื่อเสียงระดับโลก ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้คน ชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม พระนครศรีอยุธยา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ซึ่งแนวโน้มในปี 2563-2568 ข้างหน้านั้นการท่องเที่ยวของอยุธยาจะยังเติบโตต่อเนื่อง จากความนิยมของคนไทยที่มาอยุธยาทุกวันหยุดและวันสำคัญทางศาสนา แผนการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของโครงสร้างโลจิสติกส์ จะทำให้เกิดสถานีรถไฟความเร็วสูง สถานีขนส่งแห่งใหม่ และห้างขนาดใหญ่ระดับประเทศ จะช่วยกระตุ้นการเดินทางใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวมหาศาล (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอยุธยา, 2562)

ในฐานะของผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาและตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงสนใจศึกษารูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ เพื่อเป็นประโยชน์ในด้านการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อสร้างเสริมศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้มีความยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ
3. เพื่อประเมินรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การพัฒนารอบแนวคิด โดยการวิเคราะห์เอกสาร สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยเกี่ยวข้อง โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน โดยผู้วิจัยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. อาจารย์ในระดับสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนทางการโรงแรมและการท่องเที่ยว อย่างน้อย 5 ปี และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ จำนวน 2 คน
2. ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอย่างน้อย 5 ปี มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน
3. ผู้อำนวยการสำนักงานวัฒนธรรมประจำจังหวัด เป็นผู้ดำรงตำแหน่งอย่างน้อย 5 ปี มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน
4. ผู้ประกอบการท่องเที่ยวภายในประเทศ เจ้าของกิจการเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความสอดคล้องเพื่อร่างรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบ เป็นขั้นการสร้างรูปแบบ โดยกำหนดไว้ 2 ขั้นตอน คือ ร่างรูปแบบ และนำเสนอร่างรูปแบบแก่ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน ประกอบด้วย ประกอบด้วย ผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชน ที่จดทะเบียนพาณิชย์ ทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 3 คน มักคุเทศก์ ที่เป็นทำงานในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3 คน มักคุเทศก์ ที่เป็นทำงานนอกเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาประจำจังหวัด เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 5 ปี มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 1 คน นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวประจำจังหวัด จำนวน 1 คน ประธานหอการค้าประจำจังหวัด จำนวน 1 คน

และนายกสมาคมโรตารีประจำจังหวัด จำนวน 1 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ (Check List) ประกอบด้วย ชื่อ-สกุล วุฒิกการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง และหน่วยงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 3 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบ

โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 136 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, T., 1973) โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย

3.1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม จำแนกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

3.2 การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และตำแหน่ง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษารูปแบบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า มี 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบบริการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ผลการวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

1.1. องค์ประกอบบริการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1.1.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ ได้ประเด็นน่าสนใจ เช่น มีแหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุที่น่าสนใจ มีการแนะนำอาหารพื้นบ้านที่หลากหลายแตกต่างแต่ละชุมชนที่เคยอาศัยอยู่ในอยุธยา ทั้งอังกฤษ โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ จีน ญี่ปุ่น มอญ ฯลฯ ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ แหล่งท่องเที่ยวมีคุณค่าที่นักท่องเที่ยวควรจะเข้าไปเที่ยวชม เป็นต้น

1.1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ได้ประเด็นน่าสนใจ เช่น สถานที่จอดรถมีจำนวนเพียงพอกับปริมาณนักท่องเที่ยว มีห้องน้ำสำหรับคนพิการ ผู้สูงอายุ และบุคคลทั่วไปในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ ร้านอาหารที่ได้รับรองมาตรฐานมีเพียงพอความต้องการของนักท่องเที่ยว มีบริการฟรี WIFI ตามสถานที่ท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น

1.1.3 ด้านการคมนาคมขนส่ง ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น มียานพาหนะในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอย่างพอเพียง มีการระบุเส้นทางในแผนที่ และมีแผ่นป้าย/สัญลักษณ์ต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะสม มีป้ายบอกทาง และป้ายสื่อความหมายในเส้นทางท่องเที่ยว เป็นต้น

1.1.4 ด้านการให้การต้อนรับ ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น มีการจัดเจ้าหน้าที่ไว้ต้อนรับในแต่ละจุด เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อมที่จะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ดูแลเอาใจใส่นักท่องเที่ยวด้วยความสุภาพ เป็นต้น

1.1.5 ด้านการประชาสัมพันธ์ ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น มีแผ่นพับ/ใบปลิวเพื่อประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวแจกฟรี มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook Twitter เป็นต้น

2.2 องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.2.1 ด้านการจัดการ ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับบุคลากรในชุมชนท้องถิ่น การวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การอำนวยความสะดวกและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2.2.2 ด้านเทคโนโลยี ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น การใช้เครือข่ายโดยวิธีการเดินทางท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การใช้รถยนต์ เรือและวิธีอื่น ๆ การวางระบบและประสานงานระหว่างหน่วยงาน องค์กรเพื่อการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อติดตามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการป้องกันโรคติดต่อ โควิด 19 สุขภาพ และการรักษาพยาบาล เป็นต้น

2.2.3 ด้านการเมือง ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของภาครัฐมีความชัดเจน การวางนโยบายพัฒนาระบบคมนาคมเพื่อการท่องเที่ยวที่สะดวกและรวดเร็ว นโยบายการด้านการจัดการในส่วนของการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และภาคเอกชน เป็นต้น

2.2.4 ด้านกฎหมาย ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น มาตรการทางกฎหมายที่เข้มงวดสำหรับอาชีพมัคคุเทศก์ การเปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถต่อวีซ่าสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นผู้สูงอายุในระบบออนไลน์ได้ การพำนักรในประเทศของนักท่องเที่ยวสูงอายุสามารถพำนักรได้คราวละ 2 ปี การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ยื่นต่อวีซ่าเพื่อพำนักรต่อได้สะดวกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

2.3 องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน

2.3.1 ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ได้ประเดิมนำสนใจ เช่น มีการนำทรัพยากรในชุมชน ภูมิปัญญา และอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า

ผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว มีการสร้างตราสินค้าแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น มีสินค้าที่ระลึกเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น เป็นต้น

2.3.2 ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ประเด็นน่าสนใจ เช่น ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในชุมชน ด้านแหล่งผลิตและแหล่งแปรรูปที่มาจากท้องถิ่น ส่งเสริมไกด์ท้องถิ่นที่เป็นนักเรียนนักศึกษา เป็นต้น

2.3.3 ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ได้ประเด็นน่าสนใจ เช่น มีการประสานงานระหว่างภาครัฐบุคคลในชุมชน พระและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันในการจัดการท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านธุรกิจการค้าขายของที่ระลึก อาหารและพัฒนาสินค้าในชุมชน โดยเฉพาะสินค้าที่สร้างชื่อเสียงกับชุมชนและวัด การจัดหาผู้มีความรู้ความสามารถแต่ละด้านมาให้คำปรึกษา เป็นต้น

2. ผลการพัฒนารูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จำนวน 3 รอบ สอบถามผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รอบที่ 1 พบว่า องค์ประกอบการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการให้การต้อนรับ และด้านการประชาสัมพันธ์ รายข้อส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ถือว่าใช้ได้ องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการจัดการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง และด้านกฎหมาย รายข้อส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ถือว่าใช้ได้ และองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น รายข้อส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ถือว่าใช้ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) รอบที่ 2 และรอบที่ 3 ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก มีปัจจัยสำคัญ 12 ด้าน และมี 114 ตัวบ่งชี้ พบว่า องค์ประกอบการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการให้การต้อนรับ ด้านการประชาสัมพันธ์ และตัวบ่งชี้ทุกข้อ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mdn. > 4.00) และมีค่าความสอดคล้องในระดับมาก (IR < 1.50) ทุกข้อ องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านการจัดการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง ด้านกฎหมาย และตัวบ่งชี้ทุกข้อ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (Mdn. > 4.00) และมีค่าความสอดคล้องในระดับมาก (IR < 1.50) ทุกข้อ องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

และตัวบ่งชี้ทุกข้อ มีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ($Mdn. > 4.00$) และมีค่าความสอดคล้องในระดับมาก ($IR < 1.50$) ทุกข้อ

3. ผลการยืนยันรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.23	0.32	มาก
สิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.33	0.15	มาก
ความสามารถในการแข่งขัน	4.34	0.13	มาก
โดยรวม	4.30	0.13	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขันมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และองค์ประกอบการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน

องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว	4.33	0.21	มาก
ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	4.39	0.20	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น	4.30	0.20	มาก
โดยรวม	4.34	0.13	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน

พบว่า ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) ส่วนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$)

4. การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 3 ทดสอบอิทธิพลพยากรณ์ตัวแปรต้น การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตัวแปรพยากรณ์ (Predict Variables)	คะแนนดิบ (B)	ความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน(St _e)	คะแนน มาตรฐาน (β)	ผลทดสอบ (t)	นัยสำคัญ (Sig.)
ค่าคงที่ (Constant)	1.713	.171		9.999	.000
ด้านการให้การต้อนรับ (X ₄)	.255	.041	.424	6.206	.000
ด้านการคมนาคมขนส่ง (X ₃)	.232	.067	.323	3.444	.001
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X ₂)	.124	.055	.183	2.256	.026
R = .811, R ² = .657, R ² _{Adj} = .649, S.E.est = .207, F = 80.512, Sig. = .000					

P<.05 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (Y)

จากตารางที่ 3 ผลการทดสอบอิทธิพลพยากรณ์ของตัวแปรอิสระ คือ การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 3 ตัวแปร ที่มีอิทธิพลพยากรณ์ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า ตัวทั้ง 3 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .811 ตัวแปรต่าง ๆ สามารถอธิบายความแปรปรวนความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 65.7 มีผลทดสอบ F = 80.512 (Sig. = .000) และมีความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์ ± .207 เรียงตามลำดับตัวแปรที่มีอิทธิพลพยากรณ์ ดังนี้ ตัวแปรด้านการให้การต้อนรับ (X₄) มีอิทธิพลพยากรณ์ร้อยละ 42.4 ด้านการคมนาคมขนส่ง (X₃) มีอิทธิพลพยากรณ์ร้อยละ 32.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (X₂) มีอิทธิพลพยากรณ์ ร้อยละ 18.3

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบ การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 5 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการให้การต้อนรับ และด้านการประชาสัมพันธ์ องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 4 ด้าน คือด้านการจัดการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง และด้านกฎหมาย และ องค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และผลการประเมินความถี่ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน พบว่า เห็นด้วยร้อยละ 82.35 - 100.00 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างมากที่ ประเด็นด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และด้านความสามารถในการแข่งขัน จะเป็นองค์ประกอบในการสร้างรูปแบบ ความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สอดคล้องกับสำราญ เมฆวรวุฒิ กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญด้านการท่องเที่ยวมี 5 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก การขนส่ง การต้อนรับ และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (สำราญ เมฆวรวุฒิ, 2550) และสอดคล้องกับ วิทศน์ ศรีสุวรรณเกศ กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภักดีทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วยสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว สถานที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว การบริการต้อนรับนักท่องเที่ยว และการประชาสัมพันธ์ (วิทศน์ ศรีสุวรรณเกศ, 2561) และสอดคล้องกับ จักรวาล วงศ์มณี กล่าวว่า เทคโนโลยีและสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลและจอง การท่องเที่ยวผ่านช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ Facebook, Twitter ในการค้นหาข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบสินค้าและบริการ และด้านการเมืองก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่าง หนึ่งที่ส่งผลกระทบโดยตรง (จักรวาล วงศ์มณี, 2561)

2. ผลการพัฒนารูปแบบรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน โดยใช้เทคนิคเดลฟาย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับแบบแผนและขั้นตอนของแต่ละ องค์ประกอบของรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีค่ามัธยฐาน (Median) อยู่ระหว่าง 4.00 - 5.00 และค่าพิสัย

ระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) อยู่ระหว่าง 0.00 - 1.00 ค่ามัธยฐานรอบที่ 2 กับรอบที่ 3 ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน แสดงว่า รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบบริการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม องค์ประกอบสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และองค์ประกอบความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบของ วาโร เฟิงส์วส์ดี ที่กล่าวถึง ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3 รอบ ไว้ดังนี้ รอบที่ 1 ส่งแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย พร้อมคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแต่ละตอน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ โดยเลือกเฉพาะข้อที่เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป รอบที่ 2 สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่า Md และ IQR รอบที่ 3 ส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ ซึ่งในรอบนี้จะแสดงค่า Md และ IQR เป็นรายชื่อ ทั้งของกลุ่มและคำตอบของแต่ละคน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาคำตอบ ซึ่งการนำเสนอรูปแบบ/ตัวบ่งชี้ โดยนำคำตอบรอบที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่า Md และ IQR เป็นรายชื่อ โดยคัดเลือกข้อที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกันสูง ($Md \geq 3.50$, $IQR \leq 1.50$) (วาโร เฟิงส์วส์ดี, 2553)

3. ผลการประเมินรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามความคิดเห็นของบุคลากรสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา บุคลากรสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เจ้าหน้าที่กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงทำให้มองว่าข้อปฏิบัติที่กำหนดมาให้มีความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนารูปแบบของ วาโร เฟิงส์วส์ดี ที่กล่าวถึง ขั้นตอนตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่า วิเคราะห์ความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง (ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการนำรูปแบบ/ตัวชี้วัดไปใช้) โดยนำแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (ที่สร้างจากข้อคำถามที่ผ่านการคัดเลือกในการทำเดลฟายรอบที่ 3) ไปให้ผู้เกี่ยวข้องตอบ แล้วนำเสนอรูปแบบ/ตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสม (เลือกข้อที่มี $Md \geq 3.50$, $IQR \leq 1.50$ หรือ ค่าเฉลี่ย ≥ 3.50) (วาโร เฟิงส์วส์ดี, 2553)

4. ผลการศึกษาอิทธิพลของตัวแปรการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการให้การต้อนรับ ด้านการคมนาคมขนส่ง และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สามารถอธิบายความแปรปรวนความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 65.7 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พบพร โอทกานนท์ ได้ศึกษารูปแบบคุณภาพการบริการ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว และความพึงพอใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวยุโรปและอเมริกัน พบว่า ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว คุณภาพการบริการ มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวยุโรปและอเมริกัน ส่วนสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย และด้านการจัดการ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 สามารถอธิบายความแปรปรวนความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ร้อยละ 77.9 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (พบพร โอทกานนท์, 2555) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิพิพร โชติรัตนศักดิ์ ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน (สุทธิพิพร โชติรัตนศักดิ์, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

รูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจากมุมมองผู้ให้บริการ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก 12 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ 1) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านการให้การต้อนรับ ด้านการประชาสัมพันธ์ 2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย ด้านการจัดการ ด้านเทคโนโลยี ด้านการเมือง ด้านกฎหมาย และ 3) ความสามารถในการแข่งขัน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นข้อเสนอแนะ 1) ควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการบูรณาการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจและสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่ายตามวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ 2) การนำรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ และกระบวนการพัฒนาให้เข้าใจทุก

ขั้นตอนก่อน เพื่อจะได้ปรับปรุงแบบให้มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัด และเมื่อดำเนินการพัฒนาตามรูปแบบความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว ควรจัดมีการวัดและประเมินผล การดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- ข้าวอยุธยา. (2562). การท่องเที่ยวอยุธยา มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเงินสะพัดกว่าหมื่นล้านบาท. เรียกใช้เมื่อ 25 เมษายน 2563 จาก <https://www.khaoayutthaya.com/archives/4433/>
- จักรวาล วงศ์มณี. (2561). สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจนำเที่ยวไทยและแนวทางการปรับตัวของธุรกิจนำเที่ยวในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 9(2), 66-77.
- นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย. (2554). กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 18(1), 31-50.
- พบพร โอทกานนท์. (2555). รูปแบบคุณภาพการบริการ ภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว และความพึงพอใจที่ส่งผลต่อความตั้งใจเชิงพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของชาวยุโรปและอเมริกัน. ใน ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาการตลาด. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- วาโร เฟิงส์วส์ดี. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(4): 2-14.
- วิทัศน์ ศรีสุวรรณเกศ. (2561). แบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความภักดีของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมล้านนาตะวันออก. ใน ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอยุธยา. (2562). การท่องเที่ยวของอยุธยาในปี 2561. เรียกใช้เมื่อ 25 เมษายน 2563 จาก https://ayutthaya.mots.go.th/news_view.php?
- สำรวย เมฆวรวิ. (2550). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาตลาดน้ำตลิ่งชัน. ใน วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุทิพย์พร โชติรัตนศักดิ์. (2555). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2556). การจัดการการท่องเที่ยว สร้างสรรค์เชิงวัฒนธรรม. เรียกใช้เมื่อ 25 เมษายน 2563 จาก <https://www.egov.go.th/th/government-agency/211/>
- Koster, E. H. (1996). Science Culture and Cultural Tourism. In Mike Robinson, Nigel Evans and Paul Callaghan, eds. In *Tourism and Cultural Canang: Tourism and Culture towards the 21st Century*, pp. 227–238. Sunderland: The Center for Travel and Tourism and Business Education.
- Pinkaew, K. (2013). Cultural Tourism. Retrieved December 25, 2020, from <http://tourism-dan1.blogspot.com/2013/06/blog-post.html?m=1>
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row Publications.